

2

De assio consiliarius super dubio producto de indulgentiis edita per
reuerendū in xpō patrem et dñm. fratrem Antomniū de ordine pre
dicatoꝝ Archiepm̃ Florentinū doctore clarissimum

De indulgentiis nil expresse habemus ex sacra scriptu
ra quāvis ad hoc inducatur illud apostoli. Si quid dona
ui vobis propter vos in persona cristi. Nec etiā ex
dictis antiquoꝝ doctorū. s. modernorū. Dicitur tamen
Gregoriū posuisse indulgentias septē in statibꝫ rome et quia
ecclia hoc facit et seruat nō est credendū qd errat. Scēdū at qd non
valent ad remedium culpe quā solus deus remittit auctoritatue
de cōse. di. iiij. Nemo s. valēt ad remediū pene debite p peccis seu
soluōe que fit de thesauro ecclesie. Et dicitur indulgentia plena
fm pe. de palu. m. iiij. di. xx. quo ad remissionem pene mortaliū
plenior respectu pene iniuncte mortaliū et venialiū plenissima
respectu penitentiā nō solū iniunctā s. etiā iniungēdā. Vt sic
plena respectu mortaliū plenior respectu pene mortaliū et venia
liū plenissima respectu nō solū pene s. etiā culpe venialiū. Potest
em̃ vt videtur p indulgentiā inq̃tū habet ratōem cuiusdā absolu
tionis remitti culpa venialis sicut et p cōfessionē generalē non fac
mētale. Sed ad hoc requirit nō pfecta cōtritiō s. aliqua contritiō
semiplena adiuncta papali absolutione quē per se non sufficit.
hec pe. de palu. Claves autem istius thesauri ad ipsum erogādum
plenarie habet papa cui dictum est in petro. Tibi dabo claves
regni celorum. et cetera. Particulariter autem et secundum quā
dam determinationem eis cōcessam habent ep̃i et eorū superiores
potestate hanc ad dādū indulgēcias et precise subditis suis et non
alijs secundum hosti. extra de pe. q. autem inferiores ep̃i dare nō
possunt indulgēcias sed bene possunt concedere participationē bo
norum que fiunt per subditos suos quibuscunq. dummodo ratio
nabiliter fiant et in gratia constitutis alias nō essent capāces. Pos
sunt autem valere indulgentie secundum Tho. et sic. m. iiij. Nō
solum viuis s. etiam existentibus in purgatorio qñ scz in forma in
dulgentie continetur. qd qui facit hoc vel illud ipse faciens vel alijs
pro quo facit consequatur tantum indulgentie. Sed si in forma i
dulgentie hoc non dicitur sed simpliciter qui facit hoc vel illud
hēt tantum indulgētie tūc non p̃t extendi ad defunctos. q̃tūcūq.
iste qui facit illud pro quo datur indulgentia intentionem suam
dirigeret ad defunctos. Dare ergo indulgentias est accipere de
illo thesauro ecclesie dicto. et soluere pro debitis penarum recipi
entibus indulgentias. Nec est necessarium qd sit quis sacerdos ad
dandū indulgentiam quia pertinent ad iurisdictionem. Et cum

Indulgentia ad quid valet

Indulgentia plena
plenior
plenissima

¶ hz claves thesauri

Indulgentia p̃t etiam va
defunctis

Dare indulgentias est iurisdictione et nō ordinis

a i

LANDES
UND STADT
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

papa ponit generalē indulgentiā ad aliquā ecclesiā vel dat faciēti bus certum quid. que indulgentia cōfuevit appellari. licet corrupte. de culpa et pena. si discretē et rationaliter datur et fiet debite pro quo datur. dicit hosti. q̄ ille statim euolat si in tali statu debeat. In valore indulgentiarum est triplex cā. Vna ē ex pte cristi et hoc est meritū et satisfactio xpi. cuius vna gutta sanguinis suffecisset. Vnde iste thesaurus quo ditauit sponsam suam ecclesiā. restat ad mutuandum peccatoribus gratis vñ satisfaciant. Secunda cā est merita sanctorum pene et penalitates q̄ multa supererogauerunt q̄ non meruerunt peccata eorum. Tercia ex pte ecclesie scz aliquod opus pium spūale l' tpale. Et licet n̄ sit iusta cā tante indulgentie peccet concedens q̄ si dilapidator tanti thesauri. videt tñ valere qui conditionem impleteret. n̄ et illam ip̄ impetraret. quia tunc et ipse peccaret sine causa sufficienti ip̄trans. Si ergo papa proprio motu morientem absolueret ab omni pena per modum indulgentie. et ille pie crederet. ille euolaret ac si nullam haberet culpam etiam si papa iustam causam non haberet. Sed alij viciunt q̄ non valet indulgentia collata sine iusta causa et rationabili a quocunq̄ datur. quia est contra voluntatem dei.

Et nota q̄ opus penale sanctorum potest dupliciter cōsiderari. Vno modo in quantum meritorium. et sic non transgreditur personam merentis. nisi solum meritum cristi qui sibi et alijs meruit. ceteri sibi solum. Et sic nullus plus meruit q̄ acceperit vel accepturus sit in seipso. Alio modo in quantum est satisfactorium. et sic multi sancti plus satisfecerunt q̄ debuerunt. Quia igitur sancti plus sustinuerunt q̄ meruerunt. non solum animo merenti sed etiam satisfaciendi. etiam pro se quidem primo. deinde pro pro omnibus indigentibus secundum intentionem ecclesie. ideo illis primo cedit in satisfactionem fm q̄ indigēt residuū reseruāt p̄ indigentibus dispensandum per prelatos ecclesie. Sic igitur tota satisfactio cristi cessit in thesaurum pro ceteris. et nihil pro se. quia nullius pene debitor. Et de virgine maria. quia nulli pene pro actuali erat debitor. omnes eius penalitates cedunt nobis in satisfactionem. Pena autem originalis que est mors nature satisfecit pro se quia illi erat debitor. De alijs sanctis quod supererogauit eis. soluto debito suorum peccatorum. hoc remanet in thesauro ecclesie. hec omnia p̄ de palu. Et nota q̄ ad consequendum aliquā indulgentiam. q̄tuor sunt necessaria fm p̄ in. n̄. duo ex pte dantis cā. et duo ex pte accipientis cā. Ex pte dantis eam. Primum est auctoritas quā papa habet plenariam vt dictum est erga om̄s. Legati aut non nisi in t̄mino sue legationis. Archiepi vero etiā in ep̄atibz suorum suffraganeorum ex tra de p̄. et re. R̄co. Ep̄i autem electi et si nondum cōsecrati datus

pnt tñ i suo episcopatu. Et i dedicatōe ecclesie sue siue ab vno siue
 a pluribus consecratur. dare non pnt nisi vnum annum. in anni
 uersario dedicatōis tñ. xl. dies. extra de pe. et. re. Exeo idem ec
 clesia. q̄ autem prelati sint boni vel mali nil habet facere ad va
 lorem indulgentie Tho. Secundum ē causa rationalis. puta ad
 opus pium. ad honorem dei. et vtilitatem p̄ximorum ordinatum
 vt visitatio ecclesiarum. edificatio hospitalium. redemptio capti
 uorum et huiusmodi. Verum quia indulgentie sunt bona spiritu
 alia. a spiritualia pro temporalibus nō sunt danda. ideo fm̄ tho.
 et pe. indulgentie non sunt dande principaliter pro temporalib⁹
 sed pro spiritualibus. vt scilicet per eas homines exerceantur ad
 bona opera. Ex hoc patet q̄ non p̄t papa omnes animas extrahe
 re a purgatorio dando eis indulgentias quia hoc esset indiscretū
 et irrationabile. Alia duo requiruntur ex parte recipientis. Et
 primum est q̄ sit in statu merendi id est q̄ habeat gratiam. Vn
 de secundum pe. non valent indulgentie existentibus in mortali
 peccato. quia remanente offensa. reatus pene tolli non potest.
 Dicit pe. de palu. q̄ cum dicitur in indulgentiis re re penitenti b⁹
et confessis. intelligit ipse confessis in proposito quia non oportet
 de facto. Contra qd̄ tñ est q̄ in quibusdam exp̄nitur. v̄l qui infra
 mensem fuerint confessi. vñ videtur ex mente et pactōe cōcedentis
 q̄ qui qñ non implet conditionem non est in statu merendi postea
 recedente fictione recipiat effectum. secundum est q̄ faciat illud
 pro quo datur indulgentia vnde quātoeūq̄ aliquis haberet vo
 luntatem faciendi id pro quo datur indulgentia. puta eundi ad ec
 clesiam l' dādi elemosinā et nō faceret. q̄ non posset. non obtineret
 indulgentiam fm̄ Tho. et Alter Religiosi autem possunt habere si
 cut et layci si faciūt illud quod cōtinet indulgentia. Et quauis ex
 se nil dare possint cum nil habeant proprium. xij. q. i. Non dicatis.
 possunt tamē ex licentia prelati dare. Tho. Prelati autem etiam
 dantes indulgentiam possunt ea vñ et clerici etiam ipsius ecclesie
 ubi est indulgentia consequi possunt. Vnus autem pro altero in
 dulgentias capere non potest. nisi hoc contineat forma indulgentie
 Valent autem indulgentie secundum Tho. Pe. et Alter quantū
 sonant videlicet. xl. dies indulgentie valent tantum quantum xl
 dies penitentie secundum taxatōem factā a sacerdote siue a iure si
 ue a iusticia diuina. Dies enim isti siue anni non sunt anni ce li.
 nec purgatorii. sed mundi. Et sicut in mundo. xl. dies penitentie
 plus valent vñ perficiendā cum maiori deuotione q̄ valeant alte
 ra. ita. xl. dies indulgentie plus valent illi qui cum maiori carita
 te seu rei date quantitate accedit. Rich. autem dicit in. iij.
 q̄ quantum ad remissionem pene pares sunt iste qui plus dat et
 qui minus. si hoc contingitur in forma indulgentie. sed quantum

ad remissionem intentionis pene et quantum ad sui dispositionem. et recipiendum augmentum gratie plus recipit qui plus dat. nisi in casu in quo minus carum dingeret maius esse per compensationem ad dantes. Quia autem indulgentia posita ecclesie est determinata ad tempus puta qui vadit ad talem ecclesiam usque ad tale tempus. habeat tantum de indulgentia. intelligitur semel tamen haberi secundum Theodoricum. Unde si quis multis vicibus iret ad unam ecclesiam in die in qua est indulgentia. et semper de nouo offerret non haberet propterea indulgentiam nisi semel. Sed in ecclesia sancti petri de Roma est perpetua indulgentia. xl. dierum et quoties ingreditur totiens obtinet Theodoricum. Nota quod indulgentie secundum per. de palu. in quo tantum valet quantum sonant et in foro dei et hic et in purgatorio sic intelligi debet. quod qui lucratur indulgentias viginti annorum tantum sibi valent ad remissionem pene pro peccatis suis quantum illi valuissent viginti anni penitentie iniuncti. si illis. xx. annis penitusset. aliter ecclesia deciperet. Sed sicut penitentia quanto fit in maiori caritate tanto est magis satisfactoria. sic isti viginti anni lucrati tanto sunt plus vel minus satisfactorii isti quam illi. quanto penitentia istius fuisset magis satisfactoria quam illius. Et propter hoc indulgentie sunt maxime utiles peccatoribus et secures qui sepe recidunt et non facile abstinere per totum annum a mortali sicut abstinere uno die quo datur indulgentia. Quibusdam probabiliter videtur quod intelligatur de penitentibus iniungendis. quasi diceret. quo die de tali penitentia qualis nisi clauis non errante non deberet iniungi. Alii dicunt quod tantum valeant quantum sonant et plus si plus intendit ille qui dat. dum tamen possit. concurrentibus debitis circumstantiis. Sed si non intendit dare nisi in quantum sonant. tunc non relaxantur nisi penitentia iniuncta in foro penitentiali. Unde si nihil est iniunctum nihil remittitur. Sed cum datur indulgentia plenaria plenior vel plenissima. tunc omnis penitentia iniuncta et iniungenda remittitur hic et in futuro. Alii dicunt quod videtur iste esse sensus verborum. Remitto tibi unum annum de penitentia iniuncta tanto minus punieris in purgatorio quanto si uno anno continue egisses penitentiam in hac vita. Nec credunt quod propter has indulgentias generales minus teneantur agere penitentiam in hac vita. Et horum dictum satis videtur concordare equitati ut notat. Inno. Item nota quod cum est determinata quantitas indulgentie. et taxata quantitas elemosine. Qui dat tantum habet. qui non dat tantum non habet cum sit pauper. Si simpliciter datur sic. qui subuenit tali loco habeat tantum de indulgentia intelligitur secundum suam conditionem. Item nota quod indulgentia data vel per papam vel episcopos simpliciter semper durat. dum durat locus

nec expirat per mortem cedentis. Sed si ecclesia destitatur ut o
 porteat eam iterum dedicari. tunc indulgentie destruantur date ad te
 pus ut p quicquid usq ad illud tempus durant. Nec oia pe. de pa
 lu. Item nota q pasci non possunt dare indulgentiam q non
 extendunt nisi ad subditos. quos pasci non habent. Item nota q n
 pnt dare n subdito. n de licentia p p m epi l p m iudicis et n sufficiat
 licentia curati. pe. de palu. Et nota fm pe. de palu. q xps non so
 lu oibus meruit sed et p oibus satisfecit. q supposituz agebat et
 paebat unde non solu actio merens s etiam passio satisfaciens fuit.
 Non est ergo ex insufficiencia q passio xpi in sacramentis non soluit.
 sed ex dei ordinatione qui gratis remittit. Dicere em q in sacra
 mentis deus nil remittit. nisi quantum sibi soluit aut de thesauro co
 muni ecclesie aut de thesauro cordis vel corporis vl oris. est dicere
 deum minus liberale. Et licet in hoc esset liberalitas hois xpi nob co
 municandis diuicias sue penalitatis. In hoc tu in nullo est liberali
 tas dei qui nobis nihil de suo donat. ppter qd melius dicitur q in
 sacramentis est liberatio vel a tota pena vl a piali. s non ex solu
 tione sicut ex indulgentis sed ex liberali dei remissione. ex merito
 quide xpi. i. amore xpi sed non ex solutione xpi. qui et si pro pecca
 to nature soluit et satisfecit. non sic pro peccato persone. Et si
 dicat q ultra infinitum nil sit. et vnum infinitum consumat aliud
 ergo satisfactio erit et si fuit infinita videtur exhausta pena infi
 nita scilicet originalis culpe in baptizatis. Nil ergo remanet ad
 soluendum in indulgentis vel pro actualibus peccatis. Respon
 detur q hoc est verum in infinitis eiusdem rationis. sed infinitas
 virtutis dei est alterius rationis alijs infinitatibus. Omnes enim
 excedit et omnia alia ad ipsam comparata sunt finita et quasi ni
 hil. Passio igitur erit et ingratum meritoria et ingratum satisfactoria e
 infinita ratione suppositi. quia omnes infinitates entis et possibi
 les excedit quia omnem penam dampni et sensus infinitam nulla
 facere potest. Alioquin similiter argui posset q passio xpi p vno
 solo satisfacere posset cuius pena est infinita et non pro duobus
 sicut prius arguebatur q pro originali et non pro actuali. et ce
 tera.

Emum videndum est de indulgentia plenaria q datur solu
 a summis pontificibus quod fit diuersimode. Aliquando
 enim datur vniuersaliter omnib certu locum visitantib
 simpliciter. i. p omni tempore sicut communiter dicitur de visitantib sanc
 tu sepulchru dñi. Veru est tu q sine licentia pape non potest illuc
 accedi quod videtur institutu. ne ob suasionem sarracenoꝝ ibi ha
 bitantiu fideles fidem veram abnegarent l timore deuicti penaru

Indulgentia plenaria

Quare non potest accedi sepulchro dñi nisi anima ppe accedat